

2006. – 343с.

4. Выготский Л. С. Психология развития человека [Текст] / Л. С. Выготский. – М.: Эксмо, 2003. – 1061 с.

УДК 372.881.116.12

РОМАН В.В.
ХОМА О.М.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ БУКВАРНОГО ПЕРІОДУ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

Сьогодення вимагає нових підходів до навчання грамоти. Важливим періодом є букварний, так як основне його завдання – оволодіння навичкою читання і письма. Найважливішими ключовими компетентностями є: комунікативна, соціокультурна, діяльнісна. Школа покликана якомога раніше виявити якості творчої особистості учнів і розвивати їх в усіх школярів.

Для сучасного етапу модернізації і розвитку загальної середньої освіти характерним є перехід від об'єкт-суб'єктивної парадигми освіти до суб'єкт-суб'єктивної. Таке розуміння навчальної взаємодії (викладання-учіння) передбачає, що діяльність учителя й учнів будується на гуманістичних, особистісно орієнтованих засадах, виховання і навчання кожної дитини здійснюється на основі розвитку її природних здібностей; забезпечує розвиток кожної дитячої особистості, формування ключових і предметних компетентностей. З огляду на це відбувається переосмислення суті поняття «урок» (О. Вашуленко). О. Вашуленко наголошує на застосуванні диференційованого підходу до навчання.

Реалізація диференційованого підходу дає можливість створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень матиме рівні можливості для успішного формування й удосконалення навички читання, відчуватиме свою успішність, інтелектуальну спроможність, що зробить продуктивним сам процес навчання.

Диференційований підхід на уроках навчання грамоти – це така організація навчально-мовленнєвої діяльності першокласників, яка відбувається з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей в оволодінні навичкою читання й реальних навчальних можливостей кожного учня, шляхом застосування доцільних способів керівництва навчальним процесом, інтеграції різноманітних форм, методів, прийомів, засобів навчання, адаптованих до індивідуально-психологічних особливостей учнів у процесі навчання грамоти [2]

«Жодна дитина не може одразу навчитися абсолютно правильно читати і писати. Всі діти проходять стадію первинного навчання, коли під час письма спостерігаються специфічні (не пов'язані з правилами граматики) помилки [3, с.11]. Н. Кабельнікова розкриває зміст фонематичних помилок у першокласників і пропонує шляхи їх подолання.

М. Вашуленко [1] визначив етапи вивчення звука та букви, що їх позначає, методику проведення уроків читання й письма.

Нами з'ясовано, що букварний період є найдовшим і ставить перед собою такі завдання:

1. Ознайомити учнів з графічною системою української мови. Навчитися правильно позначати звуки буквами.

2. Навчити спочатку плавно читати за складами, а потім цілими словами.

3. Формувати навичку правильного, виразного, швидкого, свідомого читання.

4. Формувати вміння писати друковані, рукописні (рядкові і великі), уміти поєднувати у склади і слова.

5. Розвивати зв'язне мовлення учнів, формувати комунікативні уміння.

6. Практично засвоїти мовні поняття: фонетичні, граматичні, орфографічні, лексичні.

7. Здійснювати національно-патріотичне виховання, моральне, етичне, естетичне тощо.

Під час вивчення букварного періоду використовуються всі види мовленнєвої діяльності: уудіювання (слухання і розуміння); читання (уміння читати); говоріння (уміння складати усно зв'язні висловлювання); письмо (уміння складати письмові зв'язні висловлювання з дотриманням каліграфічних умов).

Навичка письма тісно пов'язана з навичкою читання. Цей взаємозв'язок полягає в наступному:

– уроки письма проводяться за уроками читання (на уроці читання учні засвоюють звук і позначення буквою), а на уроці письма – пишуть цю букву;

- поєднуються прийоми аналізу і синтезу;

– приділяється велика увага роботі з розрізною азбукою, рухомими складами, складовими таблицями, складанню речень, встановлюється співвідношення між друкованою і рукописною буквою з метою контролю написання прочитуються;

- уроки читання і письма взаємопов'язані.

«Уже в період навчання грамоти в першокласників необхідно розвивати вміння вступати в діалог на доступні для них теми, а також зв'язно висловлюватися» [1, с.69].

Вважаємо, що з першого класу учні можуть складати діалоги: за зразком, за першою реплікою, на основі сюжетного малюнку, за ситуацією.

Що стосується формування умінь складати усне зв'язне висловлювання, то вчителю необхідно навчити їх: поєднувати речення у текст за змістом і граматично, уникати тавтології, нелітературних слів (діалектизмів).

Отже, букварний період навчання грамоти передбачає оволодіння першокласниками навичок читання й письма.

Список використаних джерел

1. Методика навчання української мови у початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
2. Вашуленко О. Диференційований підхід до формування навички читання у букварний період навчання грамоти. О. Вашуленко // Учитель початкової школи. – 2017. – № 9. – С. 14 – 19.
3. Кабельнікова Н. Подолання фонематичних помилок на початкових етапах оволодіння навичками письма / Н. Кабельнікова // Початкова школа. – 2017. – № 4. – С. 11 – 13.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>